

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI

Pk 1043 12 LITTOINEN

x = 6709 36, y = 1576 12, z = 30,60 - 30,80 m m.p.y.

Roomalaisajan / viikinkiajan kalmiston tasokaivaus

Turun yliopisto / arkeologian oppiaine

Kaivauksenjohtaja: lehtori Kristiina Korkeakoski-Väisänen

Kaivauksessa jatkettiin 1993 aloitettua polttokenttäkalmiston tutkimusta, nyt 1994 kaivetun alueen luoteispuolella. Rakenteeltaan polttokenttäkalmisto edustaa variaatiota, jossa on matala, pienehköjen ja suurien kivien muodostama kiveys sekä suurten kivien muodostamat kehä- tai kaarirakenteet ja toisaalta selvästi laikuttainen, vain paikoin voimakkaammin noen värjäämä nokimaakerros. Sekä esineellisesti että löydetyn keramiikan perusteella nyt kaivettu kalmiston osa ajoittuu viikinkiajan alkupuoliskolle.

Polttokenttäkalmiston alta - kuten edellisinäkin vuosina - tuli esille roomalaisajan kalmistoa, jota edustaa ainakin kehäkiveyksellinen luukeskittymä. Tästä löydettiin mahdollisesti kahden nauhamaisen pronssirannerenkaan katkelmia, luukampa ja rautapiikkejä, ilmeisesti naskalin jäännökset. Lisäksi tutkittiin loppuun jo 1994 esille tulleet luukuopat, joista ainakin toinen hartsitiivistelöytöineen on roomalaisajan hautaus. Todennäköisimmin toinenkin, koska kaikissa näissä luukeskittymissä, kalmiston alaosassa, luu oli polttokenttäkalmiston luuaineksesta poikkeavaa: haurasta, huokoista ja suurehkoina paloina.

Löydöt: TYA 620: 1-341

Ajoitus: roomalaisaika ja viikinkiaika

Tutkitun alueen laajuus: 36 m²

Tutkimusraportti: Kristiina Korkeakoski-Väisänen 6.5.1996 Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

**KERTOMUS TURUN YLIOPISTON ARKEOLOGIAN OPPIAINEEN
SUORITTAMISTA TUTKIMUKSISTA LIEDON VANHALINNAN
AITTAMÄEN ROOMALAISAJAN JA VIKINKIAJAN KALMISTOSSA 1995**

Kaivausaika: 17.5. - 22.6. 1995

Diariointipvm: 21.8. 1995

Kunta: Lieto

Kylä: Vanhalinna

Tila / tontti: Vanhalinna 1:102

Maanomistaja(t): Turun Yliopistosäätiö, 20100 TURKU

Karttalehti: 1043 12 LITTOINEN

Painovuosi: 1981

x = 6709 36 ; y = 1576 12

Korkeuskiintopiste: Valtakunnallinen korkeuskiintopiste n:o 282 (23,66 m m.p.y.)

Kp 2: Kesällä 1993 kalmistoalueen koillisreunalle avokallion päälle siirretty piste.

Taakselukema: 077

Korkeus: 31,81 m m.p.y.

Kaivausjohtaja: lehtori Kristiina Korkeakoski-Väisänen

Kaivaustyövoima: kaivajina 9 arkeologian opiskelijaa

Tutkitun alueen pinta-ala: 36 m²

Aikaisemmat tutkimukset:

- Minna Hautio, Ulla Lähdesmäki 1992: Kertomus Liedon Vanhalinnan Linnavuoren ympäristön inventoinnista ja koetutkimuksista. Inventointikertomus.

- Silja Salminen, Ulla Lähdesmäki 1993: Lieto, Vanhalinna, Aittamäki. Aittamäen koetutkimus. Inventointikertomus.

- Minna Hautio 1993: Lieto, Vanhalinna, Aittamäki. Kaivauskertomus.

- Päivi Hakanpää, Liisa Seppänen, Katja Glasberg, Tiina Jäkärä 1994: Kertomus Liedon Vanhalinnan Aittamäellä suoritetuista kalmistotutkimuksista.

Aiemmat löydöt: TYA 606:1-34

TYA 597:1-1052

TYA 613:1-1391

1995 kaivauksen löydöt: TYA 620: 1 - 341

Otetut näytteet: HIILINÄYTE nro 1:

x 2102,60-2102,85; y 3138,00-3138,60; z 31,21 m m.p.y.

MAANÄYTTEET nrot 1-2:

Otettu makrofossiilien määrittämiseksi. Molemmat näytteet toimitettu 22.6.1995 dosentti Terttu Lempiäiselle.

Näyte nro 1:

x 3137,00-3137,30 ; y 2101,75-2102,10; z 31.08 m / 3. krs.

Näyte nro 2:

x 2103,45-2103,80; y 3135,45-3135,80; z 30,98m / 4. krs.

Luukeskittymästä

Kuvat: Mustavalkonegatiivit TYA 21211-21228, LIITE 1

Diapositiivat TYA 268: 1-21, LIITE 2

Valokuvat, LIITE 3/ 1-5

Karttaliitteet:

Kartta 1: Yleiskartta, 1994

Kartta 2: Löytölevintäkartta (alueet A ja B)

Kartta 3: Taso 1

Kartta 4: Taso 2

Kartta 5: Taso 3

Kartta 6: NW- ja NE-profiili

TUTKIMUKSEN TAUSTA

Kesän 1993 inventoinnissa HuK Silja Salminen löysi Vanhalinnan linnavuoren koillispuolella sijaitsevalta mäeltä (Aittamäeltä) viikinkiaikaisen polttokalmiston, jota tutkittiin jo samana kesänä HuK Minna Haution johdolla. Kalmiston kaivausta jatkettiin kesällä 1994 ja edelleen kesällä 1995. Sivulla 4 on esitettyä eri kaivausten liittyminen toisiinsa.

Aluskasvillisuudeltaan Aittamäen laki, jossa kalmisto sijaitsee, on niukkaa: heinäkasveja, valkovuokkoja ja kieloja. Maanpinta oli pääosin karikkeista, mutta juuri 1995 avatulla alueella humuskerros oli ympäristöä jonkin verran paksumpi ja osaksi sammalpeitteinen. Mäellä on ollut runsas kuusikko, mutta kaivauksia varten puut oli suureksi osaksi kaadettu kalmistoalueelta jo kevättalvella 1994.

MENETELMÄT JA DOKUMENTOINTI

Kaivausalueen korkeuskiintopisteenä (Kp 2) käytettiin kesällä 1993 paikalle siirrettyä pistettä 31,81 m m.p.y., joka on merkitty alueen koillispuolella olevaan kalliopaljastumaan. Vaaituskoneen sijainti kesän 1993 kaivausalueella on merkitty sivun 4 karttaan.

Kaivauskoordinaatisto (sivut 4 ja 5) liittyy vuoden 1992 inventointiin ja vuosien 1993 ja 1994 koordinaatistoon. Kaivettava alue paalutettiin 1 m x 1 mm ruutuihin, joiden koordinaatti määräytyi ruudun eteläkulman mukaan. Esineille tai niiden katkelmille sekä luu- ja keramiikkakeskittymille otettiin tarkat koordinaatit. Muu löydöstö tallennettiin 0,5 x 0,5 m ruuduin kuten edellisinäkin vuosina. Kaivaus tehtiin tasokaivauksena, jossa esille tuleva kivikko määräsi kerroksen vahvuuden.

Pintamaa poistettiin lapioin ja tarkastettiin. Pintakerroksen vahvuus vaihteli 2 cm:stä 10 cm:iin (KA 4,5 cm). Sivun 5 karttaan on merkitty pintavaaitusluvut (tl 077) ja näiden alle vaaitusluvut pintakerroksen poiston jälkeen ja alimmaksi pohjavaaitusluvut. Vaaitusluvut otettiin paalujen juuresta ja kunkin ruudun keskeltä.

Kaivauskerrosten ja tasojen järjestys on sama kuin edellisinäkin vuosina:

- pinta
- 1. kerros -> 1. taso
- 2. kerros -> 2. taso
- 3. kerros -> 3. taso
- 4. kerros kaivettiin vain sivulla 5 pinta- ja pohjavaaituskarttaan merkittyjen nuoliviihojen sisältä.

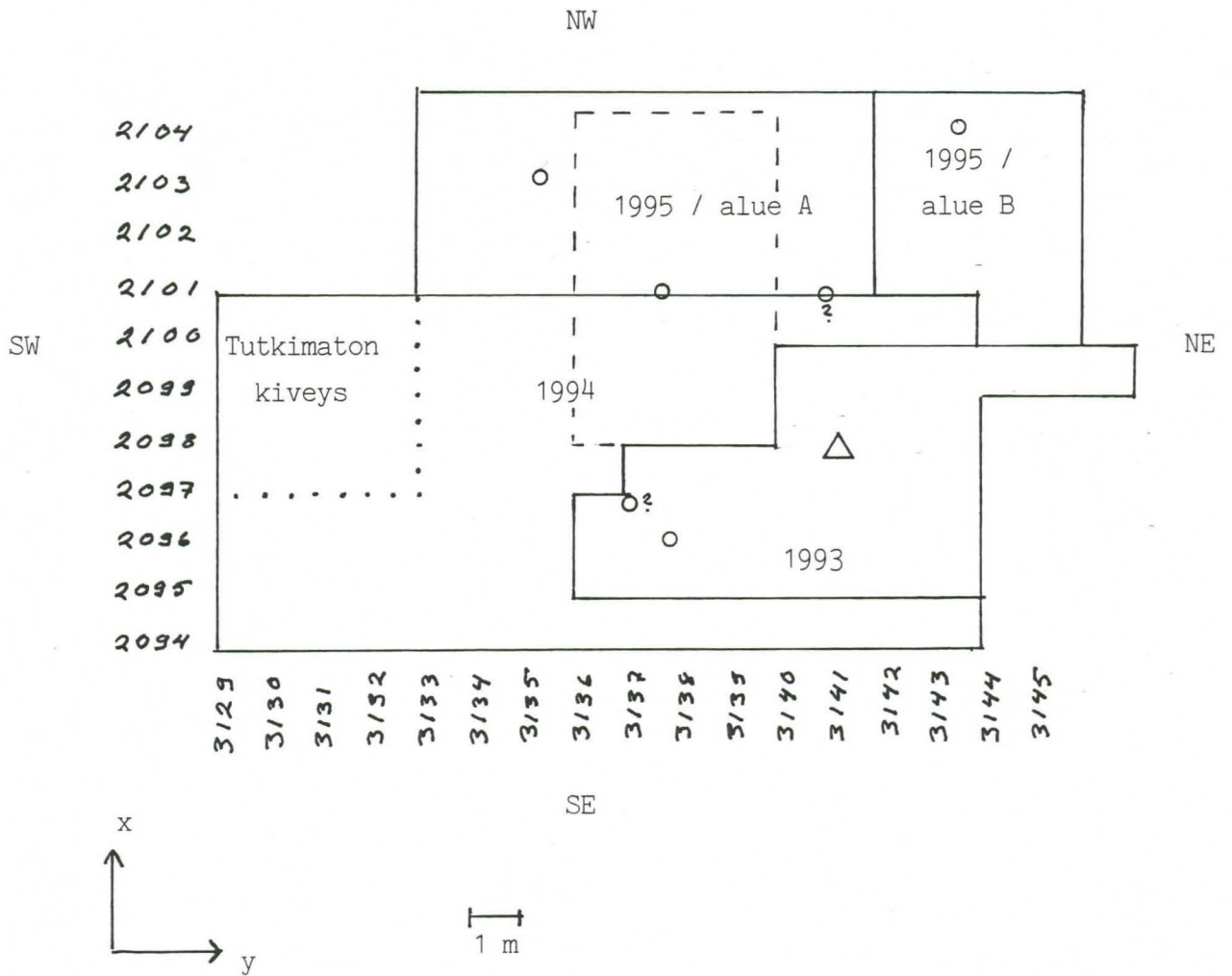
Kaikki maa seulottiin 5 x 5 mm tiheällä seulalla ja pohja tarkastettiin metallinilmaisimella ja osaksi myös lapion pistoin.

Esihistoriallista aikaa nuorempia löytöjä oli vähän ja ne tallennettiin löytötietoiseen TYA:n kokoelmiin (TYA 620: 335-341)

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1993 - 1995

- △ Koneen sijainti 1995
- Roomalaisajan polttohautaukset
- Viikinkiajan löytöjen keskittyminen 1994-1995, alue A

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 alue A
PINTA- JA POHJAVAAITUSLUVUT
TI 077 Kp² 31,81 m.m.p.y.

$\begin{array}{r} +147 \\ \underline{151} \\ \uparrow -177 \end{array}$	$\begin{array}{r} +140 \\ \underline{144} \\ \underline{170} \end{array}$	$\begin{array}{r} 127 + \\ \underline{130} \\ 150 \end{array}$	$\begin{array}{r} +124 \\ \underline{126} \\ 161 \end{array}$	$\begin{array}{r} +116 \\ \underline{120} \\ 150 \end{array}$	$\begin{array}{r} +118 \\ \underline{121} \\ 147 \end{array}$	$\begin{array}{r} +111 \\ \underline{116} \\ 144 \end{array}$	$\begin{array}{r} \leftarrow +107 \\ \underline{\quad} \\ \underline{138} \end{array}$	$\begin{array}{r} +099 \\ \underline{104} \\ 121 \end{array}$	$\begin{array}{r} 093 + \\ \underline{099} \\ 123 \end{array}$
$\begin{array}{r} 145 \\ \underline{150} \\ + \underline{176} \\ \underline{155} \\ \underline{159} \\ 187 \end{array}$	$\begin{array}{r} 130 \\ \underline{138} \\ - \underline{158} \\ + \underline{141} \\ \underline{143} \\ 171 \end{array}$	$\begin{array}{r} 123 \\ \underline{126} \\ \underline{158} \\ + \underline{132} \\ \underline{135} \\ 155 \end{array}$	$\begin{array}{r} 122 \\ \underline{126} \\ \underline{159} \\ + \underline{124} \\ \underline{124} \\ 162 \end{array}$	$\begin{array}{r} 116 \\ \underline{119} \\ \underline{151} \\ + \underline{120} \\ \underline{121} \\ 156 \end{array}$	$\begin{array}{r} 117 \\ \underline{120} \\ \underline{148} \\ + \underline{117} \\ \underline{120} \\ 151 \end{array}$	$\begin{array}{r} 109 \\ \underline{115} \\ \underline{144} \\ + \underline{102} \\ \underline{115} \\ 144 \end{array}$	$\begin{array}{r} 105 \\ \underline{111} \\ \underline{134} \\ + \underline{107} \\ \underline{111} \\ 141 \end{array}$	$\begin{array}{r} 102 \\ \underline{105} \\ \underline{133} \\ + \underline{102} \\ \underline{110} \\ 133 \end{array}$	$\begin{array}{r} 104 + \\ \underline{108} \\ \underline{116} \\ + \underline{102} \\ \underline{113} \\ 136 \end{array}$
$\begin{array}{r} 151 \\ \underline{154} \\ \downarrow + \underline{179} \\ \underline{166} \\ \underline{169} \\ 199 \end{array}$	$\begin{array}{r} 141 \\ \underline{144} \\ \underline{164} \\ + \underline{150} \\ \underline{152} \\ 183 \end{array}$	$\begin{array}{r} 135 \\ \underline{137} \\ \underline{167} \\ + \underline{141} \\ \underline{144} \\ 173 \end{array}$	$\begin{array}{r} 129 \\ \underline{134} \\ \underline{162} \\ + \underline{134} \\ \underline{138} \\ 168 \end{array}$	$\begin{array}{r} 116 \\ \underline{120} \\ \underline{156} \\ + \underline{125} \\ \underline{129} \\ 158 \end{array}$	$\begin{array}{r} 113 \\ \underline{117} \\ \underline{150} \\ + \underline{116} \\ \underline{120} \\ 154 \end{array}$	$\begin{array}{r} 107 \\ \underline{113} \\ \underline{143} \\ + \underline{107} \\ \underline{117} \\ 152 \end{array}$	$\begin{array}{r} 110 \\ \underline{115} \\ \underline{138} \\ + \underline{108} \\ \underline{113} \\ 143 \end{array}$	$\begin{array}{r} 107 \\ \underline{113} \\ \underline{136} \\ + \underline{110} \\ \underline{112} \\ 137 \end{array}$	$\begin{array}{r} 108 + \\ \underline{112} \\ \underline{137} \\ + \underline{110} \\ \underline{117} \\ 136 \end{array}$
$\begin{array}{r} \uparrow \underline{209} \\ + \underline{174} \\ \underline{176} \\ 200 \end{array}$	$\begin{array}{r} 148 \\ \underline{152} \\ \underline{177} \\ + \underline{158} \\ \underline{161} \\ 188 \end{array}$	$\begin{array}{r} 143 \\ \underline{145} \\ \underline{175} \\ + \underline{141} \\ \underline{144} \\ 179 \end{array}$	$\begin{array}{r} 133 \\ \underline{140} \\ \underline{162} \\ + \underline{142} \\ \underline{144} \\ 179 \end{array}$	$\begin{array}{r} 123 \\ \underline{124} \\ \underline{161} \\ + \underline{134} \\ \underline{136} \\ 168 \end{array}$	$\begin{array}{r} 123 \\ \underline{126} \\ \underline{158} \\ + \underline{130} \\ \underline{134} \\ 160 \end{array}$	$\begin{array}{r} 115 \\ \underline{120} \\ \underline{150} \\ + \underline{120} \\ \underline{126} \\ 156 \end{array}$	$\begin{array}{r} 110 \\ \underline{117} \\ \underline{140} \\ + \underline{113} \\ \underline{119} \\ 140 \end{array}$	$\begin{array}{r} 110 \\ \underline{117} \\ \underline{136} \\ + \underline{111} \\ \underline{116} \\ 139 \end{array}$	$\begin{array}{r} 109 + \\ \underline{111} \\ \underline{136} \\ + \underline{111} \\ \underline{116} \\ 139 \end{array}$
$\begin{array}{r} 168 \\ \underline{172} \\ 198 \\ + \underline{179} \\ \underline{182} \\ 196 \end{array}$	$\begin{array}{r} 157 \\ \underline{162} \\ \underline{183} \\ + \underline{161} \\ \underline{164} \\ 191 \end{array}$	$\begin{array}{r} 146 \\ \underline{155} \\ \underline{183} \\ + \underline{151} \\ \underline{161} \\ 185 \end{array}$	$\begin{array}{r} 135 \\ \underline{144} \\ \underline{171} \\ + \underline{144} \\ \underline{147} \\ 178 \end{array}$	$\begin{array}{r} 134 \\ \underline{135} \\ \underline{168} \\ + \underline{133} \\ \underline{141} \\ 170 \end{array}$	$\begin{array}{r} 132 \\ \underline{135} \\ \underline{167} \\ + \underline{140} \\ \underline{145} \\ 171 \end{array}$	$\begin{array}{r} 118 \\ \underline{124} \\ \underline{157} \\ + \underline{128} \\ \underline{135} \\ 164 \end{array}$	$\begin{array}{r} 149 \\ \underline{140} \\ \underline{152} \\ + \underline{106} \\ \underline{118} \\ 151 \end{array}$	$\begin{array}{r} 113 \\ \underline{123} \\ \underline{142} \\ + \underline{116} \\ \underline{121} \\ 148 \end{array}$	$\begin{array}{r} 116 \\ \underline{121} \\ \underline{142} \\ + \underline{115} \\ \underline{122} \\ 141 \end{array}$
3101	3133	3134	3135	3136	3137	3138	3139	3140	3141

POLTTOKENTTÄKALMISTON KUVAUS

Pinta ja 1. kerros

Kun karike, sammal ja osa humuksesta oli avatulta alueelta poistettu, tuli esille selvä kivikko, jossa ei kuitenkaan ollut havaittavissa erityistä rakenteellista muotoa. Kivien koko vaihteli suuresti, mutta kaivausalueen keskellä pisti esiin selvästi suurempia kiviä (kuva TYA 21213), kun taas kaivausalueen koillispuolella kiveys oli tiheämpää ja kivet pieniä. Ruudussa 2102 / 3137 olleen kuusen kannon ja sen luoteispuolella olleiden suurten kivien ympäriltä näkyi tummempaa maata kaivettaessa 1. kerrosta. Tämä nokimaa kuitenkin merkittiin vasta 2. tason karttaan, jolloin se näkyi selvänä. Muualla avatulla alueella maa oli vielä humuksen tumman ruskeaksi värjäämää, ruuduissa 2102-2102 / 3133 harmahtavaksi värjäytynyttä hiekkaa (kuva TYA 21215).

2. kerros

Toista kerrosta kaivettaessa kalmiston kiveys tuli kokonaisuudessaan esille (kuva TYA 21219): kaivausalueen keskellä suuret kivet muodostivat selvähkön puolikaaren, muuta aluetta peitti varsin tiheä kivikko pienehköjä kiviä (halk. 10 - 20 cm). Pääasiassa maa oli harmaaksi värjäytynyttä, ruuduissa 2104 / 3133, 2102 / 3137-3138 ja 2104 / 3140 selvempää nokimaata. Aivan kaivausalueen sekä etelä- että pohjoisnurkassa oli 2. tasossa jo puhdasta hiekkaa.

Huonosti palaneita, isohkoja luupaloja löytyi jonkin verran jo 2. kaivauskerroksen alussa ruutujen 2101 / 3139-3140 SE-reunasta kannon ympäriltä ja juurien alta. Palanutta savea, jota ei juuri löytynyt tästä kalmiston osasta, tuli esille 2. kerroksesta ruudusta 2103 / 3135 halkaisijaltaan n. 20 cm keskittymänä, viiden selvästi kehässä olleen suuren kiven sisäpuolelta. Seuraavassa kerroksessa juuri tästä ruudusta tuli esille roomalaisajan hautaukseen liittyvä luukeskittymä.

3. kerros

Selvin nokimaa avatun alueen keskellä jatkui voimakkaana myös 3. kerroksessa ruuduissa 2102-2103 / 3137-3138,50. Tämän nokimaan kaakkoisreunassa oli ilmeisesti yhdestä astiasta peräisin oleva keramiikkakeskittymä (kuva TYA 21217) sekä palaneita luusiruja.

Kaivausalueen koillispuoliskossa maa muuttui jo 3. kerroksessa puhtaaksi hiekaksi, samoin alueen aivan lounaisruuduissa. Puhtaiden hiekka-alueiden välissä maa oli edelleen harmaaksi värjäytynyttä.

Ruudussa 2103 / 3135 suuret kivet muodostivat selvän kehän (näkyi jo 2. kerroksessa), jossa kivet oli asetettu suorimmat sivut kehän keskustaan päin (s. 9, erityisesti piiros III ; 3. taso) Näiden keskellä oli suuri punaisen hiekkakivenlaaka. Tämän laakakiven koillis- ja kaakkoisreunasta löytyi isohkoja, huonosti palaneita luupaloja sekä hioinkiven katkelma. Kolmannen kerroksen kiveyksessä oli muutoinkin punaista hiekkakiveä pieninä laakoina koko kaivausalueella. Näistä suurin osa on merkitty 3. tason karttaan.

4. kerros

Koska osa kaivausalueesta oli jo puhtaalla hiekalla ja löytöjäkin oli tullut tältä alueelta 3. kerroksesta vähän tai ei ollenkaan (ks. s. 8, kartta), jatkettiin 4. kerroksen kaivausta vain sivulla 5 karttaan merkittyjen nuoliviivojen sisäpuolelle jäävillä alueilla. Kaivettavalta alueelta poistettiin kivet ja niiden pohjaluku merkittiin 3. tason karttaan. Hiekka-alueella myös kivien alla maa oli puhdasta hiekkaa.

Rakenne

Rakenteeltaan kalmisto edustaa polttokenttäkalmistojen variaatiota, jossa on matala, erikokoisista kivistä koostuva kiveys sekä suurten kivien muodostamat kehä- tai kaarirakenteet ja toisaalta selvästi laikuttainen ja vain paikoin voimakkaasti noen värjäämä nokimaakerros.

LUUKUOPAT

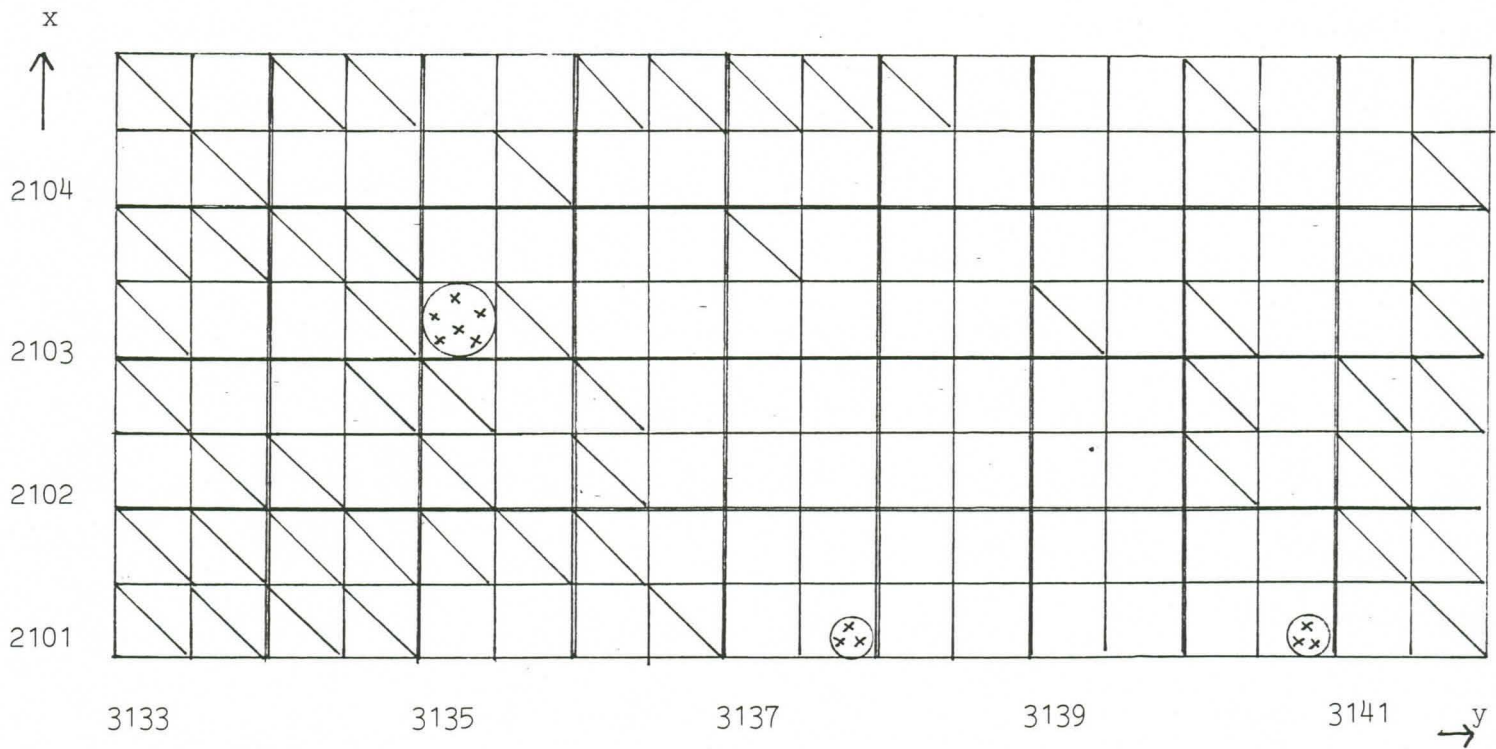
Kaivausalueen kaakkoisreunasta, joka rajoittui kesän 1994 kaivausalueeseen, tuli esille 2 selvähköä luukeskittymää (s. 8, kartta), jossa luu olivat myös isohkoja paloja ja huonosti palaneita ja erosivat selvästi muualta kaivausalueelta löydettyistä, pienistä hyvin palaneista luusiruista. Nämä luupalat olivat samanlaisia kuin edellä kuvailussa kivikehässä, laakakiven reunan alta löytyneet.

Luukeskittymä ruudussa 2101 / 3140 oli näistä kahdesta keskittymästä selvempi: n. 30 cm alueelta 125 g luuta 3. ja jonkin verran vielä 4. kerroksesta (TYA 620: 58 ja 59). Tämä keskittymä liittyy 1994 löydettyyn luukuoppaan (ks. kaiv.kert. 1994, s. 5). Mitään rakenteellista kuoppaa, johon luut olisi aikanaan pantu, ei pystynyt näkemään. Eikä tähän liittynyt löytöjä kuin 2. kerroksessa, jossa puun juuret olivat selvästi rikkoneet tätä keskittymää. Toinen keskittymä oli ruudussa 2101-2102 / 3137, mutta hajonneena lajemmalle alueelle. Katson tähän keskittymään kuuluvan ainakin luupalat TYA 620: 16 ja 169 (vajaa 40 g). Tähänkään luuainekseen ei liittynyt muita löytöjä eikä mitään rakenteeseen viittaavaa. Tämä keskittymä ei sovi aivan yksiin vuoden 1994 (s. 5) luukuopan kanssa, mutta se johtunee juurista, jotka olivat rikkoneet tätäkin keskittymää, pahemminkin kuin edm. Toisaalta tämä keskittymä ilmeisesti sijoittui suureksi osaksi 1994 alueen puolelle.

KIVIKEHÄ / LUUKESKITTYMÄ RUUDUSSA 2103 / 3135 (s. 8 ja piirroksat s. 9) II = 2. taso; III = 3. taso ja IV = 4. kerros

Kolmannessa kerroksessa kivikehän koillisreunasta (kartta s. 9, III / - x - merkitty alue) tuli runsaasti huonosti palanutta, isohkoja paloja luuta (TYA 620: 326 ja 327), yhteensä tästä kerroksesta lähes 800 g. Kun kehässä olleet suuret kivet ja hiekkakivilaaka poistettiin tuli näiden alta (osaksi välistä) esille pikkukivien kehä,

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995
ALUE A

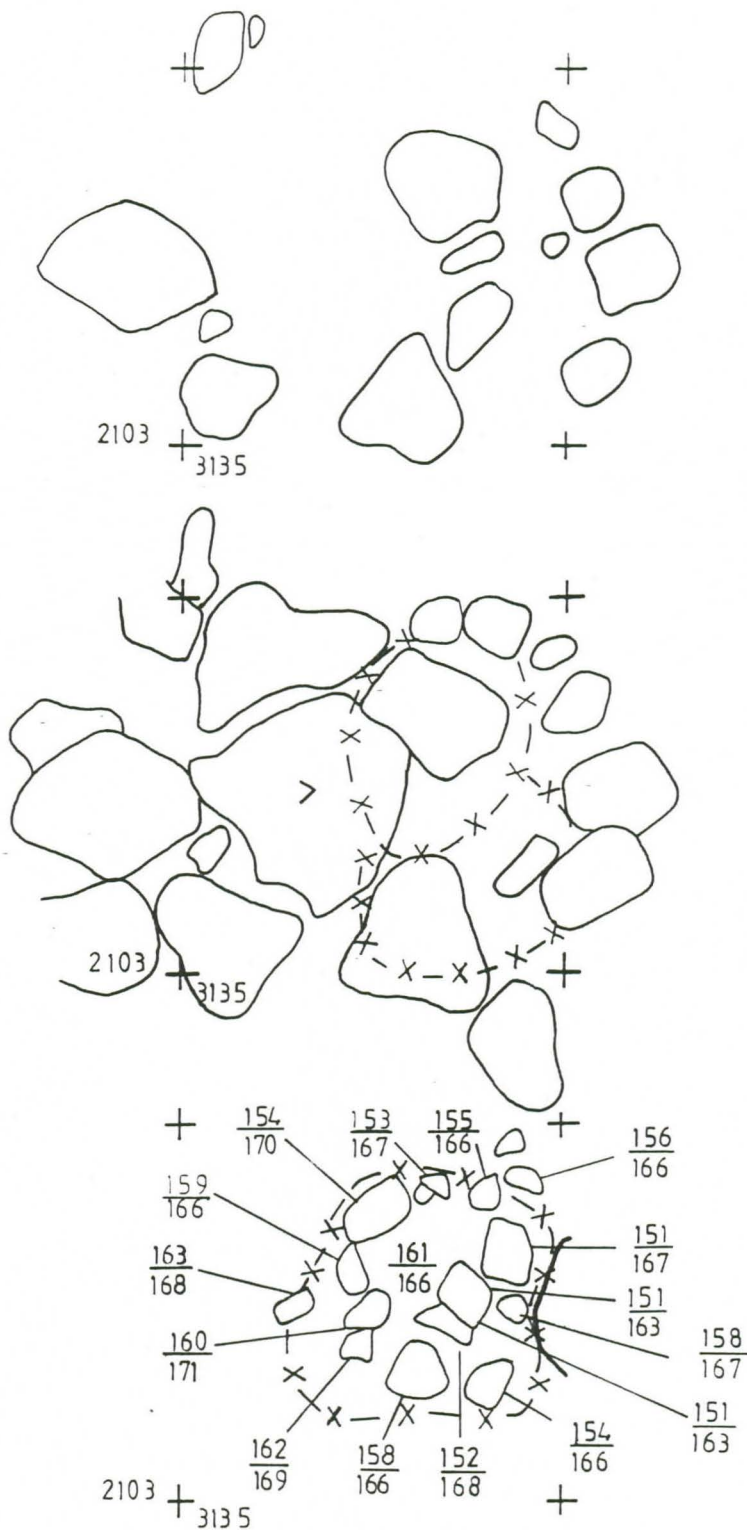
RUUDUSTA (0,5 x 0,5 m) EI YHTÄÄN LÖYTÖÄ

KESKITTÄMÄNÄ PALANUTTA LUUTA

alue A

Mk 1:20

II

III

IV

joka oli tehty maasta pitkänomaisena pistävän maakiven kylkeen (kuva TYA 21222 ja kartta s. 9, IV). Nyt luukeskittymä keskittyi aivan kivikehän sisälle ja ympärille.

Kun nämäkin kivet poistettiin, tuli luuta vain pikkukivien kehän sisäpuolelta sekä muutamia paloja kehän luoteispuolella olleiden pikkukivien alta (kuva TYA 21225). Kun tästä kaivettiin n. 2 cm syvemmälle, luukeskittymä harveni selvästi koko alueeltaan (ei siis kuoppamaisesti kaveten) (kuva TYA 21227). Noin 5 cm päästä luut loppuivat lähes kokonaan, vain aivan pitkänomaisen maakiven juuressa oli vielä joitakin paloja ja pohjalla oli pyöreähkö, tasapohjainen, ympäröivää hiekkaa tummempi värjäytymä (dia TYA 268:15). Yhteensä 4. kerroksesta tuli vielä luita noin 1600 g eli kaikkiaan vajaa 2,5 kg. Luukeskittymän sisästä löytyi myös aivan pintaosasta ohuen, varrasmaisen rannerenkaan katkelmia (TYA 620: 321) ja vähän alemmaa mahdollisesti toisen rannerenkaan katkelmia, 4 rautapiikkiä ja luukampa (TYA 620: 322-324) (diat TYA 268:14 ja 21 ja kuva TYA 21228). Rakenteesta löydetty esineet ajoittuvat roomalaisaikaan. Lisäksi aivan tämän keskittymän kaakkoispuolelta (TYA 620: 150; ruutu 2102,50 / 3135,50) löytyi myös 4. kerroksesta suoraselkäinen roomalaisajan veitsi.

Hautaus

Todennöisesti ruudussa 2103/3135 ollut kehäkiveys kuuluu rakenteena viikinkiaikaiseen polttokenttäkalmistoon ja roomalaisajalla hautaus on tehty maakiven juureen kerätyn pikkukivien kehän sisään. Kivikehä olisi tehty ensin, koska sen alla ei juurikaan ollut luuta, ja tähän kehään luotu kukkuraksi roviolta tuodut luusirut sekä näiden päälle tai ainakin pintaosaan pantu esineet: kampa, mahdollisesti naskali ja 1-2 rannerengasta. On mahdollista että myös veitsi on alunperin sijainnut tämän luukasauman päällä. Nokea tai nokimaata keskittymässä oli vähän. On mahdollista, että iso hiekkakivilaaka on nostettu vielä hautauksen päälle. Nyt kivilaaka sijaitsi luukeskittymän lounaispuolella ja ulottui vain osittain luukeskittymän päälle (ks. kartta s. 9, III). Ilmeisesti polttokenttäkalmistoa rakennettaessa viikinkiajalla tämän roomalaisajan haudan pääliosat ovat rikkoutuneet (ks. Minna Hautio 1993, s. 13): kivilaaka siirtynyt jonkin verran paikaltaan ja pääliosan luut levinneet laajemmalle alueelle.

LÖYDÖT / AJOITUS

Polttokenttäkalmiston alueelta tuli löytöjä jo heti 1. kerroksesta, lähinnä spiraalien katkelmia, nauvoja, palanutta luuta ja keramiikkaa. Eniten löytöjä tuli 2. ja 3. kerroksesta. Alueellisesti löydöt keskittyivät selvästi avatun alueen keskelle, voimakkaammin värjäytyneelle alueelle, jossa myös suuret kivet muodostivat kaaren (ks. kartta, s. 4 ja kartta 2). Ajallisesti lähinnä pronssi- ja rautaesineiden katkelmat keskittyvät viikinkiajan alkupuoliskolle. Toisaalta luukeskittymä 2103 / 3135 on selvästi roomalaisajalta. Roomalaisajan ja viikinkiajan välisillä vuosisadoilla ei edelleenkään näytä olevan mitään aihetta olettaa paikkaa käytetyn kalmistona.

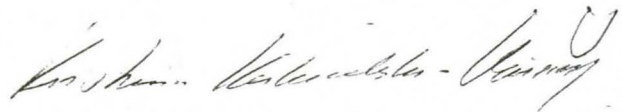
Keramiikkaa oli karkeasti jaoteltuna kahdenlaista: karkeasekoitteista, koristeetonta keramiikkaa sekä paloja, joissa oli koristeena useampia päällekkäisiä aaltouria. Myös keramiikkaan sopii ajoitus viikinkiajan alkupuolisko.

Lisäksi ruudusta 2102 / 3133 4. kerroksesta löytyi keramiikkapala (TYA 620:105), joka mielestäni muistuttaa lähinnä Morbyn keramiikkaa. Tämä taas sopinee luukeskittymän 2103 / 3135 roomalaisaikaisten löytöjen yhteyteen.

LOPUKSI

Kaivettu alue peitettiin ja kaivausalueen luoteisreunaan jätettiin paalut kaivauksen jatkamiseksi myöhemmin vielä pidemmälle kalmiston luoteisosaan. Täällä mahdollisesti on vielä jonkin verran kalmistoaluetta jäljellä. Ainakaan ei kiveys eikä myöskään löytöjen levintä anna kuvaa kalmiston reunasta.

Turussa 6.5.1996

Kristiina Korkeakoski-Väisänen

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 Alue A
MUSTAVALKONEGATIIVIT TYA:n arkistossa

- 21211 Yleiskuva. S.
- 21212 Yleiskuva. Karike poistettuna. S.
- 21213 Yleiskuva. Karike poistettuna. SE.
- 21214 1. taso. S.
- 21215 1. taso. SE.
- 21216 1. taso, ruudut 2101 / 3139,5-3141,0. NW.
- 21217 Keramiikkakeskittymä ruudussa 2102 / 2137, 2. tasossa. SE.
- 21218 2. taso. S.
- 21219 2. taso. SE.
- 21220 Veitsi in situ. SE.
- 21221 Sirppi in situ. SE.
- 21222 Luukeskittymä ruudussa 2103 /3135. S.
- 21223 Luukeskittymä (2103/3135). Ympärillä kehässä ollet pikkukivet poistettuna, 4. krs. NE.
- 21224 Luukeskittymä (2103/3135). Ympärillä kehässä ollet pikkukivet poistettuna, 4. krs. , ja laakakivi nostettuna paikalleen miten se sijaitti 2. tasossa. NE.
- 21225 Luukeskittymä (2103/3135). Ympärillä kehässä ollet pikkukivet poistettuna, 4. krs. NE.
- 21226 Luukeskittymä (2103/3135). Ympärillä kehässä ollet pikkukivet poistettuna, 4. krs. NE.
- 21227 Luukeskittymä (2103/3135), 4. krs. Kaivettu 2 cm syvemmälle kuin edellä olevassa kuvassa. NE.
- 21228 Luukeskittymä (2103/3135). 4. krs:n pohjalla esille tulleet rannerenkaan - ja rautapiikin katkelmat in situ. NE.

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 Alue A
DIAPOSITIIVIT TYA:n arkistossa

- 268:1 Yleiskuva: Karike poistettuna. S.
268:2 Yleiskuva. Karike poistettuna. SE.
268:3 1. taso. SE.
268:4 2. taso. S.
268:5 2. taso. S.
268:6 2. taso. N.
268:7 Ruutu 2103/3135 3. tasossa. Näkyvissä selvä isojen kivien kehä ja sen keskellä hiekkakivilaaka.
268:8 3. taso. SE.
268:9 3. taso. Kaivetun alueen keskellä ollut vähän muuta aluetta nokisempi alue. NW.
268:10 Luukeskittymä ruudussa 2103/3135. 3 tasossa esille tullut pienehköjen kivien kehä, jonka keskelle luut keskittyvät. S.
268:11 Luukeskittymä (2103/3135) 4. krs:n alussa, kehässä ympärillä olleet kivet poistettuna. NE.
268:12 Luukeskittymä (2103/3135), 4. krs. Hiekkakivilaaka nostettu alkuperäiselle paikalleen (sij. 3. tasossa). NE.
268:13 Luukeskittymä (2103/3135), 4. krs. Kehässä ympärillä olleet kivet poistettuna. (Näiden alla luuta vain paikoin, ks. kaiv.kertomus). NE.
268:14 Sama kuin edm. vajaa 2 cm alempana. Kuvassa rannerenkaan katkelmia ja rautapiikki (TYA 620:322 ja 323) in situ. NE.
268:15 Luukeskittymän (2103/3135) pohja. Aivan kuvan alareunassa näkyvän maakiven juuressa vielä vähän luuta. NE.
268:16 Mahd. pronssihela, TYA 620:136, in situ, 2. krs.
268:17 Keramiikkaa, TYA 620:115, in situ, 3. krs.
268:18 Suppilonuppisen hevosenkenkäsoljen katkelma, TYA 620: 154, in situ, 3. krs.
268:19 Mahd. spiraalirannerenkaan eläinpää, TYA 620: 72, in situ, 3. krs.
268:20 Sirppi, TYA 620:207, in situ, 4. krs.
268:21 Luukeskittymän 2103/3135 rannerenkaan katkelmat, TYA 620:321, in situ, 4. krs.

TYA 21213. Pinta poistettuna. S.

TYA 21215. 1. taso. SE.

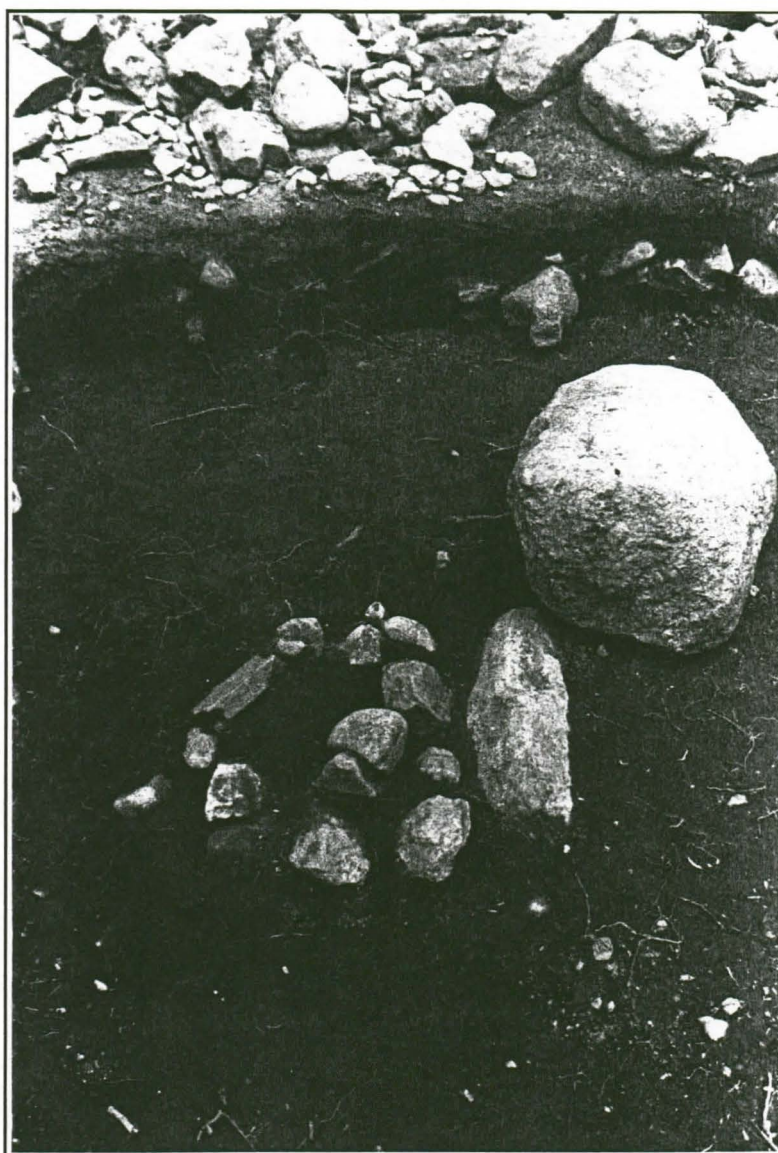

TYA 21219. 2. taso. SE.

TYA 21217. Keramiikkakeskittymä, 2102/3137, 2. taso. SE.

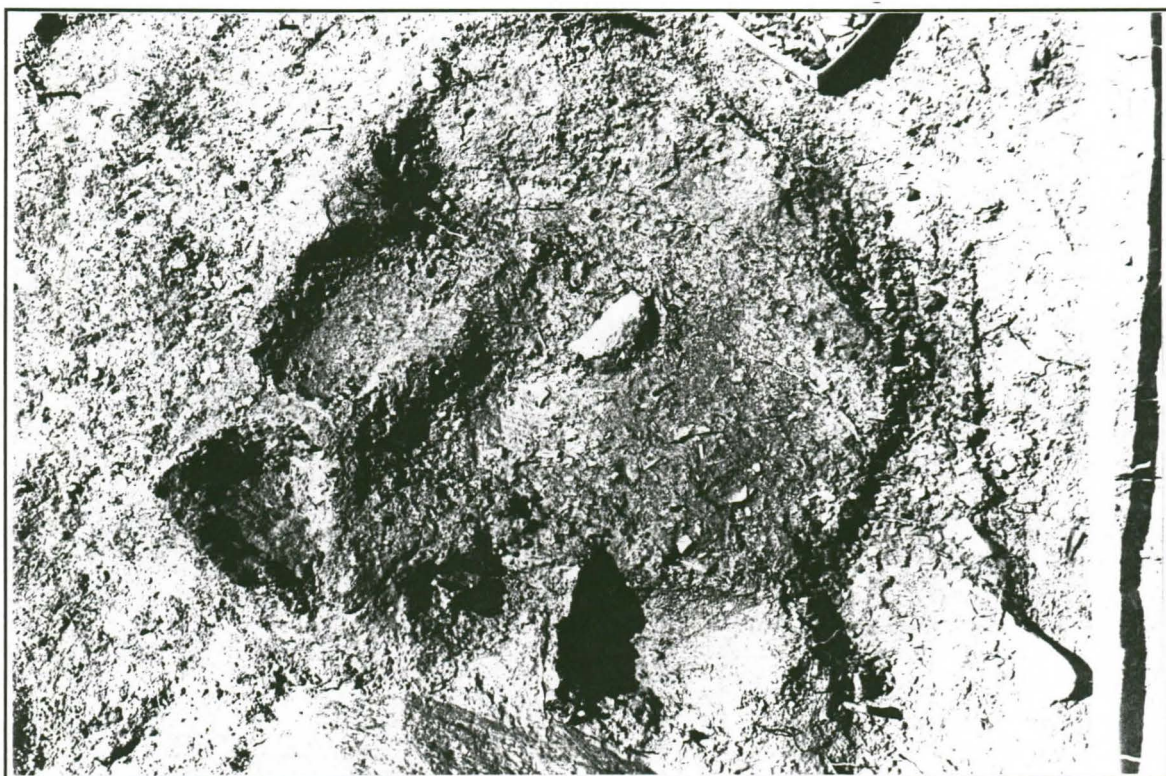

TYA 21222. Ruutu 2103/3135, luukeskittymän pikkukivien kehä. S.

TYA 21225. Luukeskittymä, pikkukivet poistettuna, 4. krs. NE

TYA 21227. Edm. 2 cm syvemmällä. NE

TYA 21228. Edm. 4.krs:ssa olleet rannerenkaan katkelmat ja rautapiikit in situ.

1:102

20

kaivausalue
1994
A B

25

Lieto

Vanha Härkätie

1:102

 kaivausalue 1994

 kaivausalue 1993

 282 valtakunnallinen korkeuskiintopiste

 koneen paikka ja korkeus 32,06

 maastoon jätetty paikka 1994

 jyrkäne

 20 korkeuskäyrä

 kärrytie

 (kr) kellari

LIETO, VANHALINNA 1994

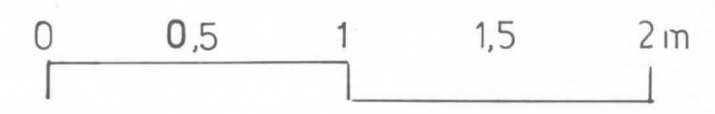
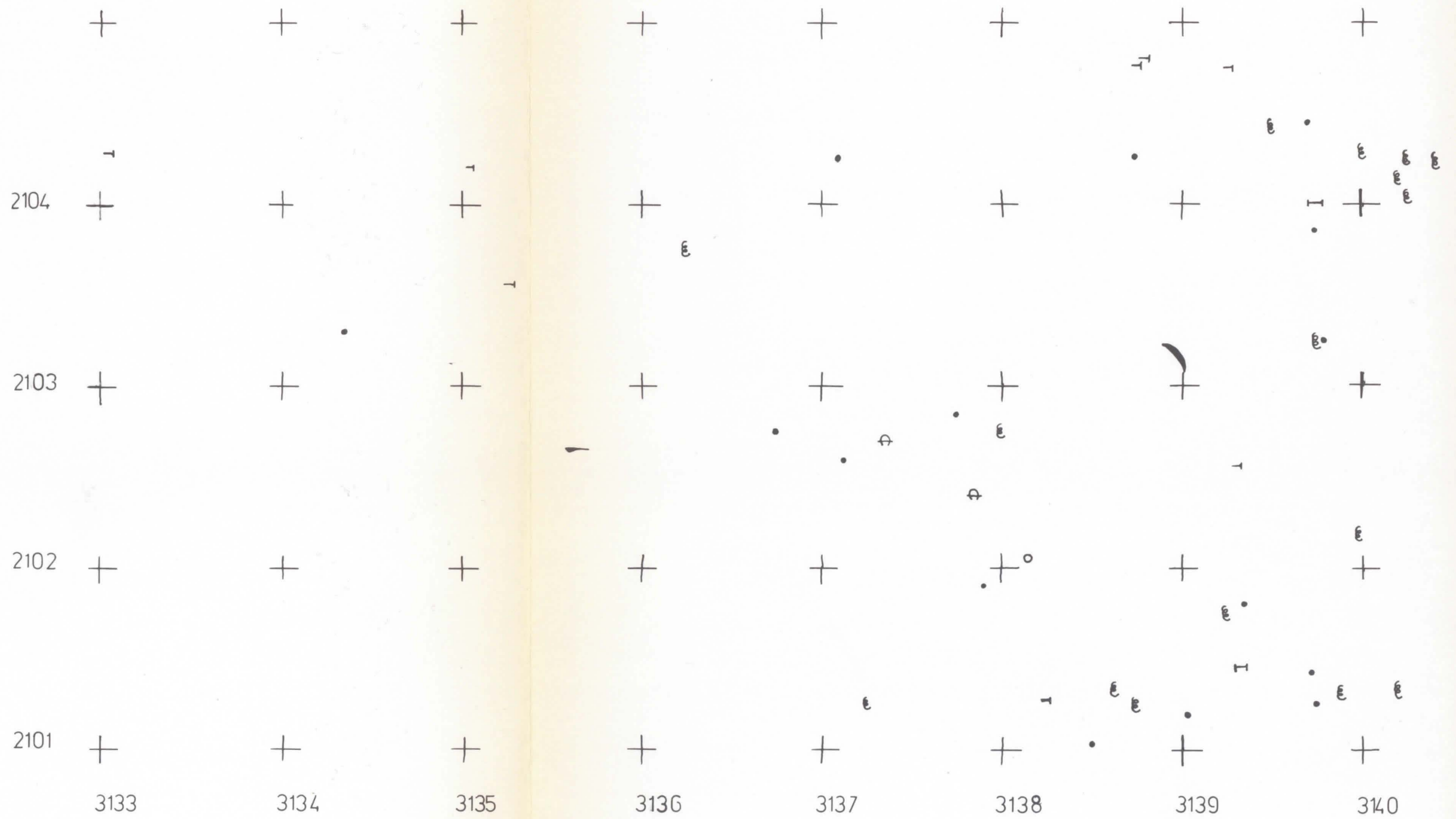
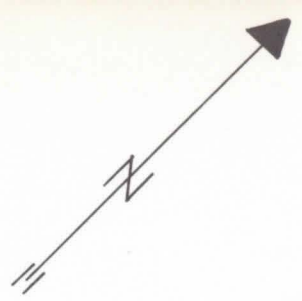
Kartta 1

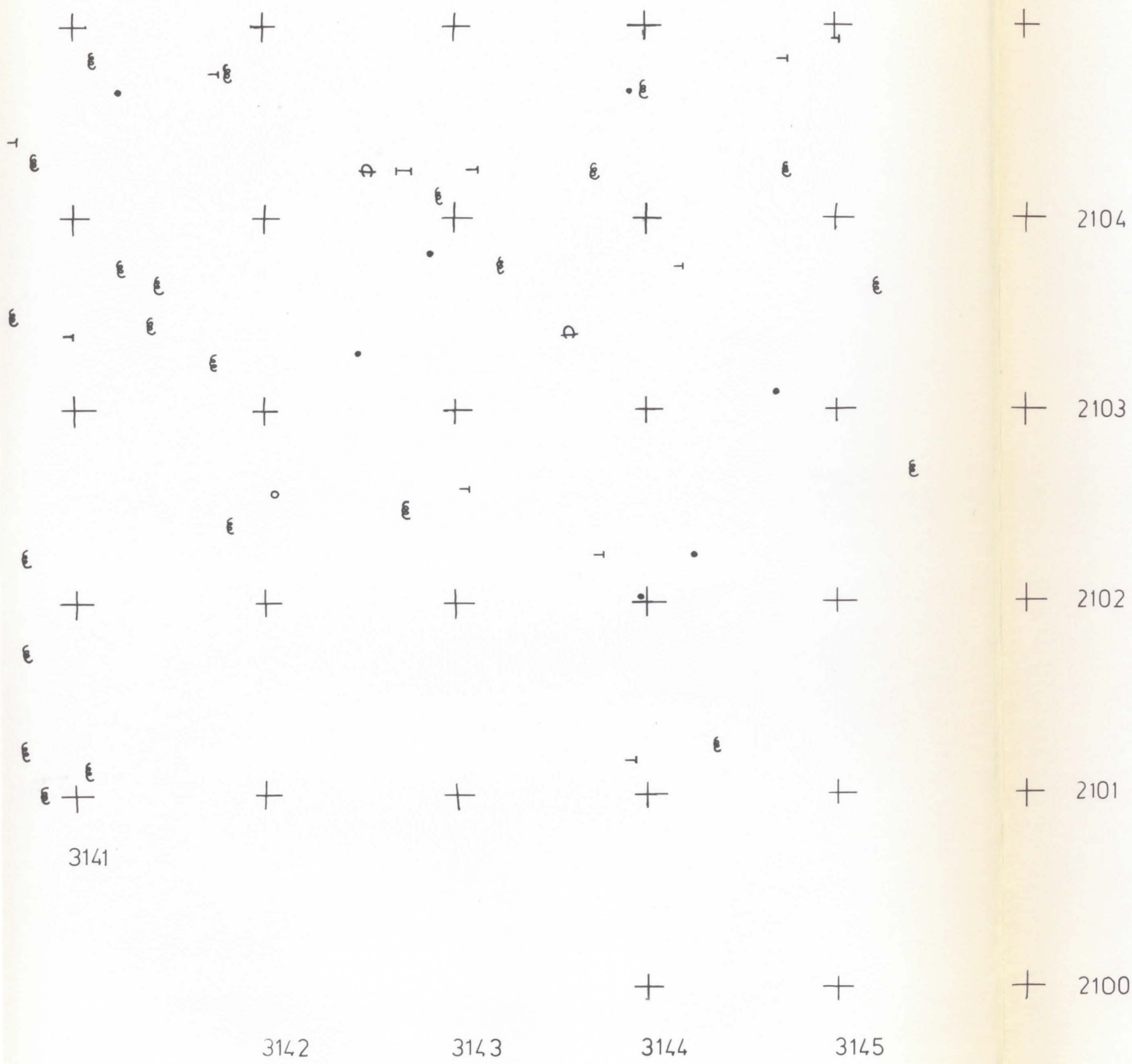
Aittamäki 1:102

Yleiskartta

Turun yliopisto Arkeologian osasto

MK 1:500

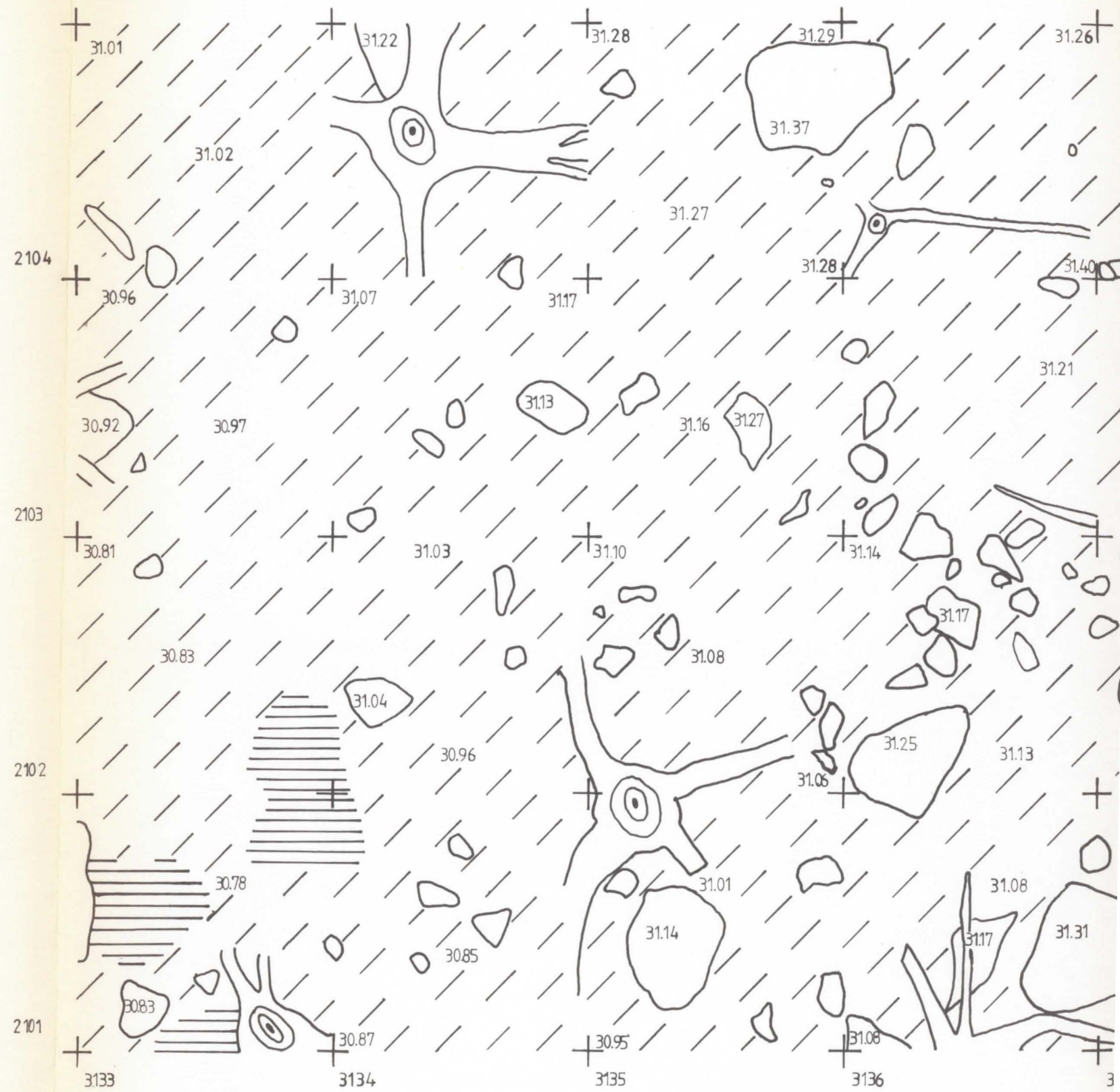

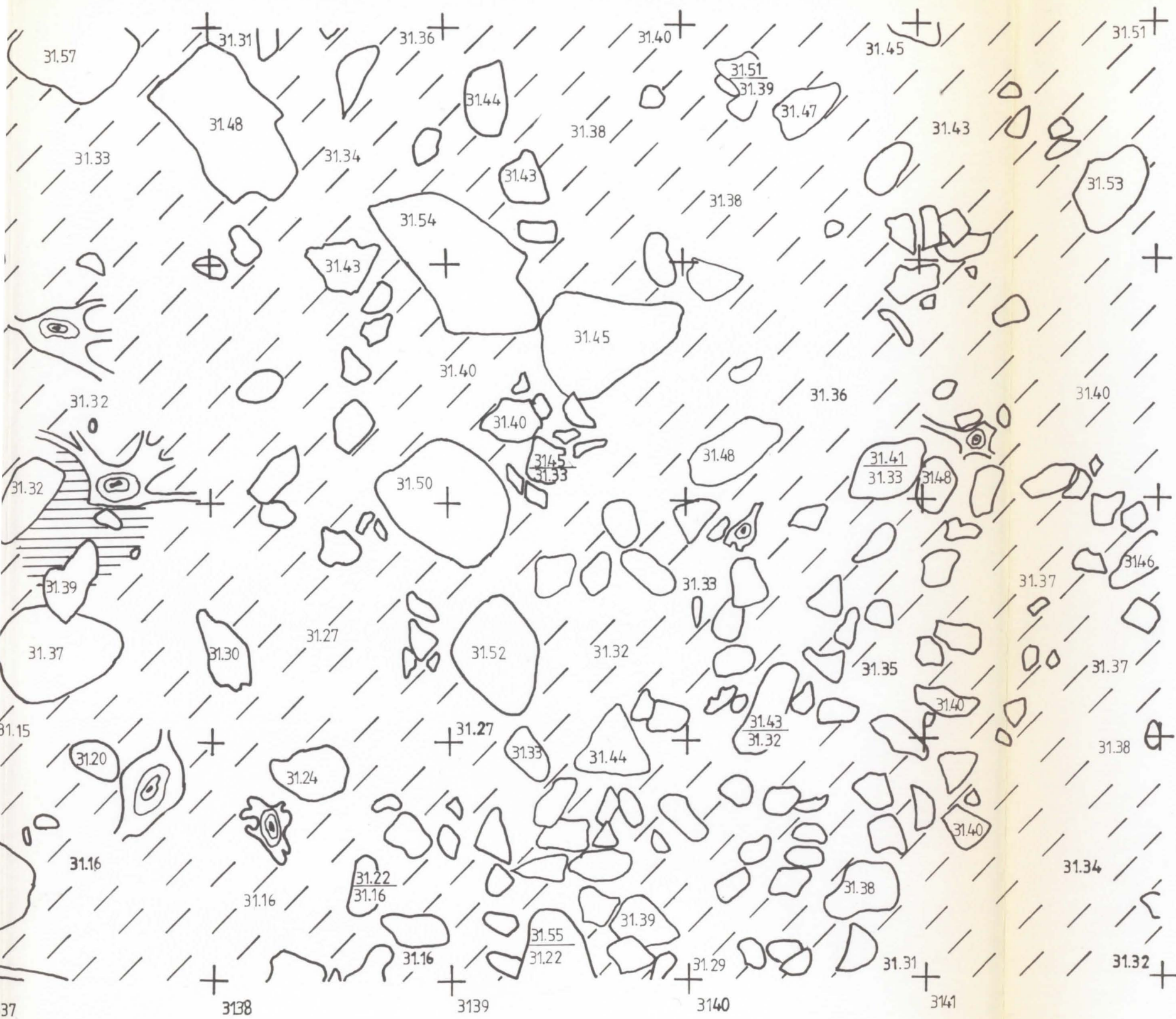
- ⊕ HEVOSENKENKÄSOLKI
- SORMUS
- LASIMASSA-, PRONSSI- TAI SAVIHELMI
- ⊗ SPIRAALI TAI SEN KATKELMA
- VEITSI
- ⤵ SIRPPI
- ⊥ NIITTI
- NAULA

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 A JA 1995 B	
KARTTA 2	Rek.n:o 1:102
Löytölevintäkartta	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
KP 31,81 m mpy	MK 1:25
Puhtaaksi piirtäjä: Tähti-Talvikki Järvinen	
20.2.1996	

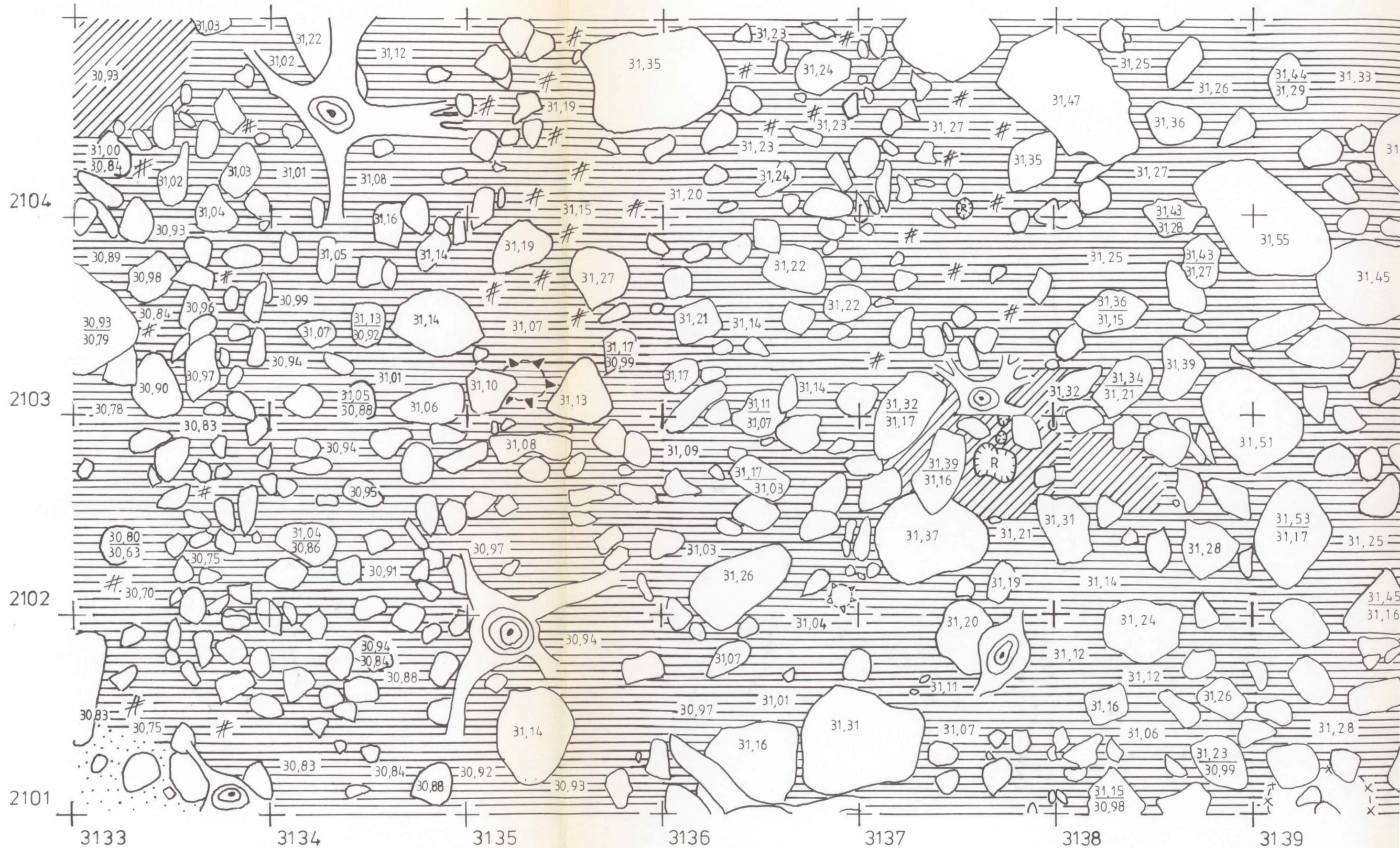

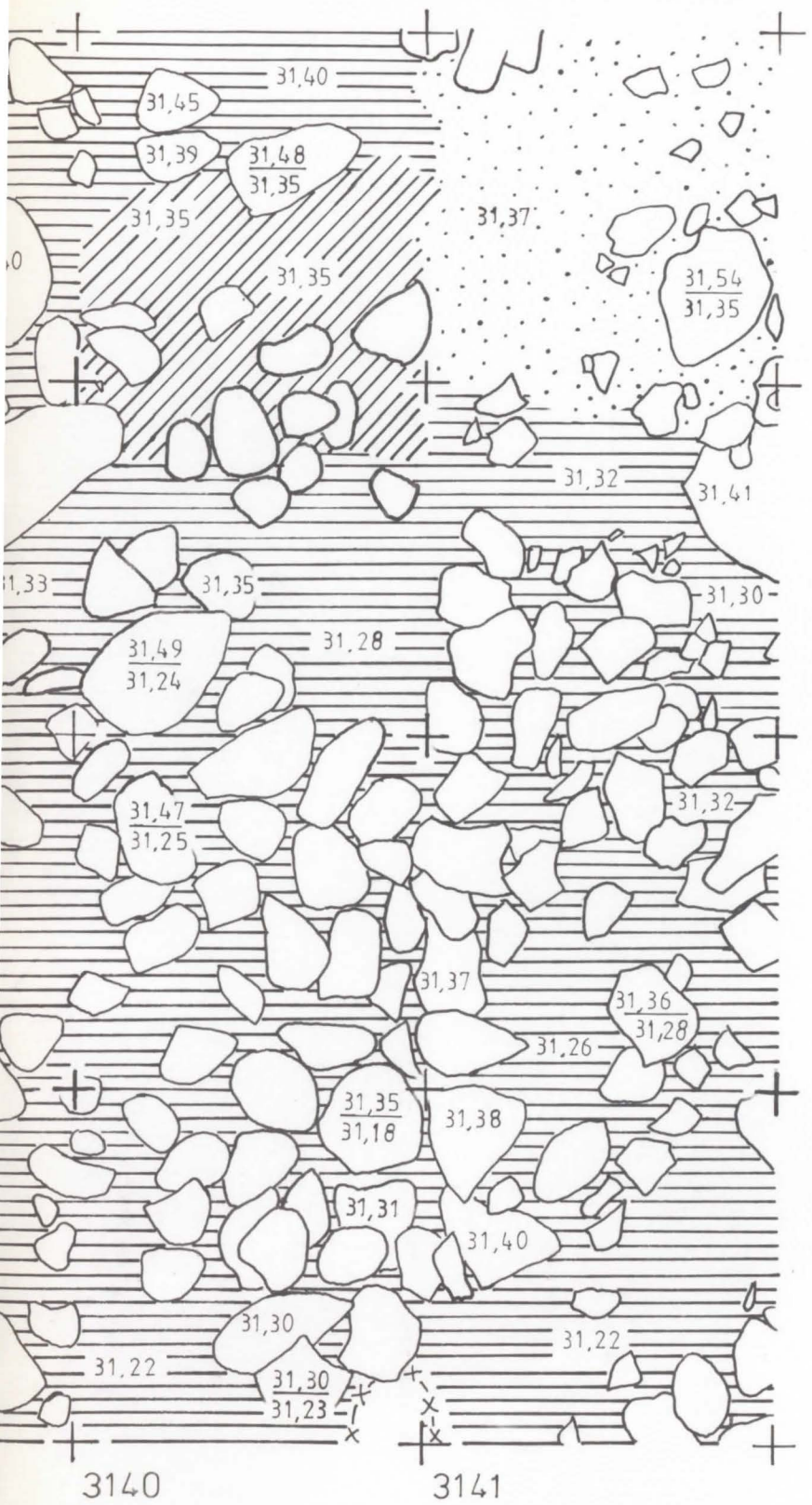
- HUMUS
- HARMAAKSI VÄRJÄYTYNYT HIEKKA
- KIVI
- KANTO, JUURET
- KORKEUS M.P.Y.

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 alue A	
KARTTA 3	Rek.n:o 1:102
Taso 1	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
Kp 31,81 m m.p.y.	MK 1: 20
Piirt. Jussi Selonen	
20.2.1996 Kristiina Korkeakoski-Väisänen	

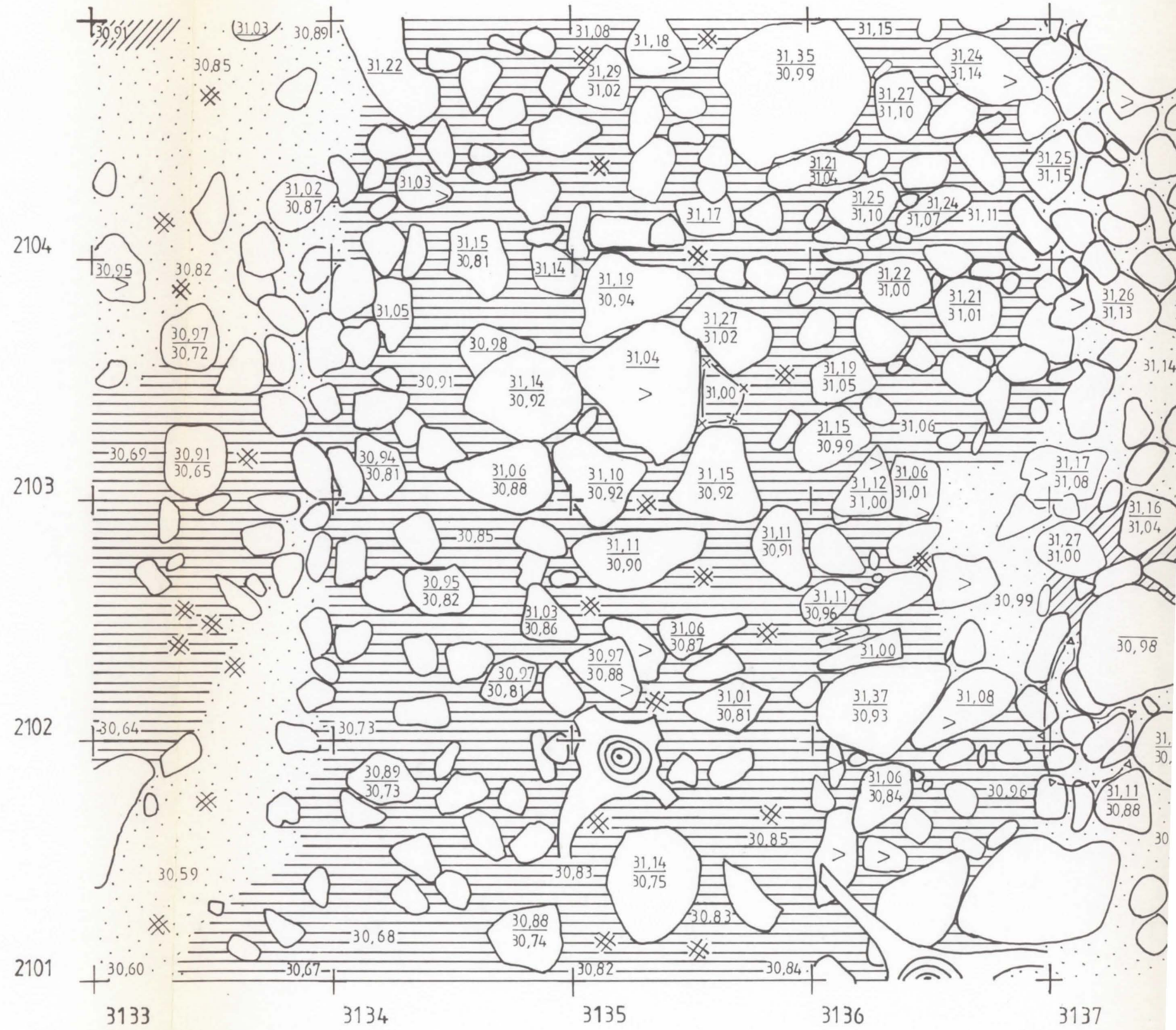

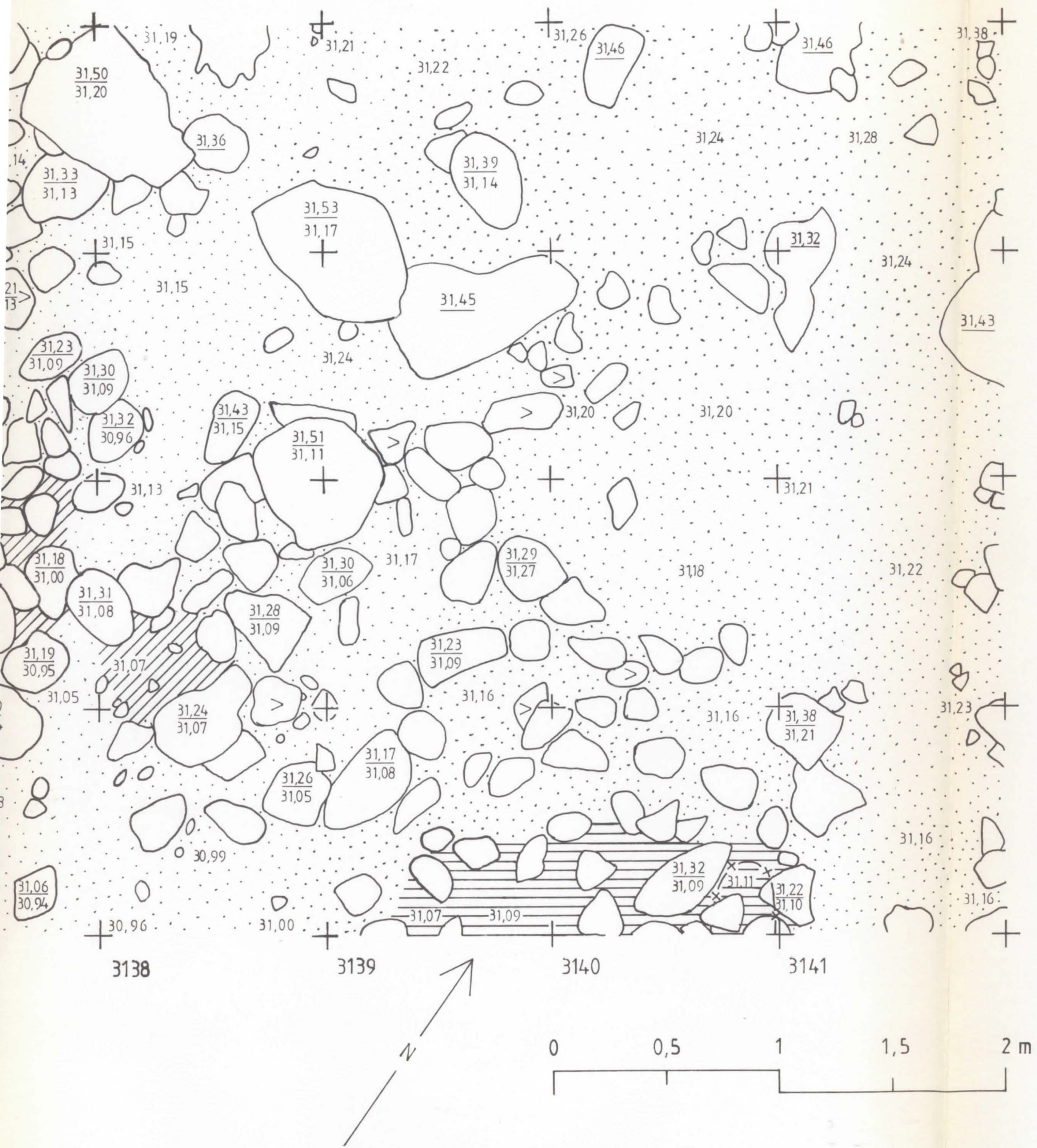
- HARMAAKSI VÄRJÄYTNYT HIEKKA
- VAALEA HIEKKA
- NOKIMAA
- KIVI
- RAPAUTUNUT KIVI
- HIILENSIRUJA
- KANTO , JUURET
- PALANEIDEN LUUSIRUJEN KESKITTYMÄ
- PALANEEN SAVEN KESKITTYMÄ
- KERAMIKKAKESKITTYMÄ
- KORKEUS M.P.Y.

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 alue A	
KARTTA 4	Rek.n:o 1:102
Taso 2	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
Kp 31,81 m m.p.y.	MK 1: 20
Piirt. Annukka Mononen	
20.2.1996 Kristiina Korkeakoski-Väisänen	

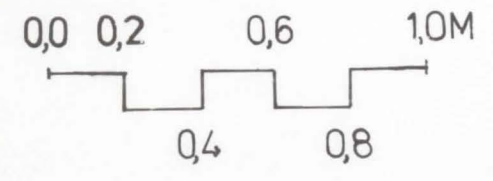
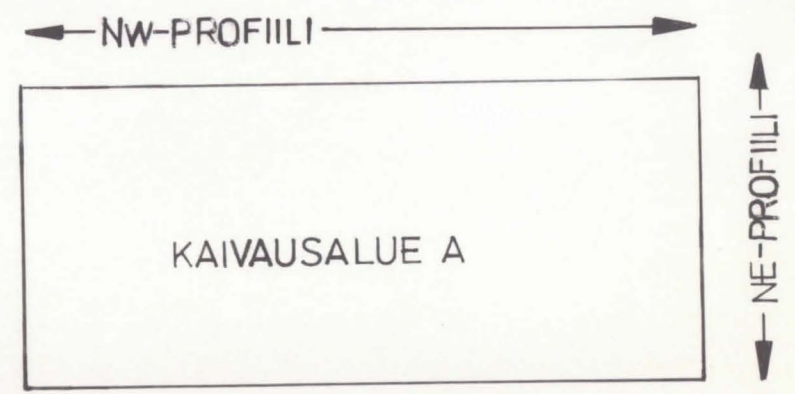
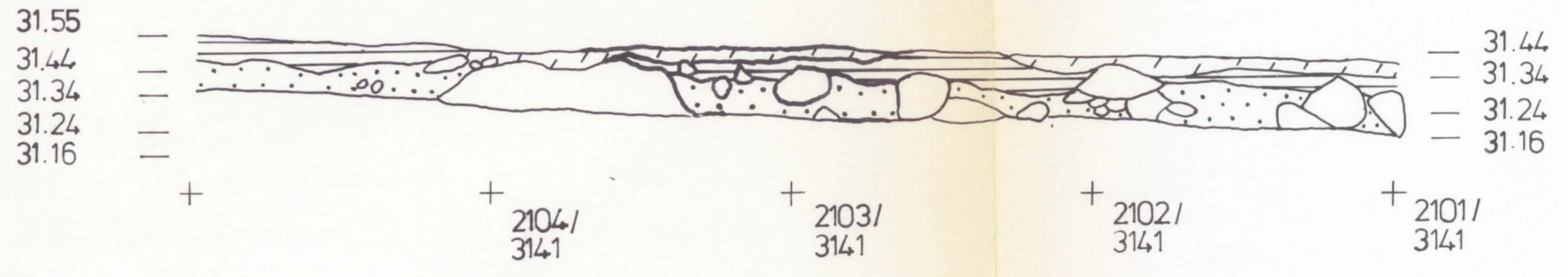
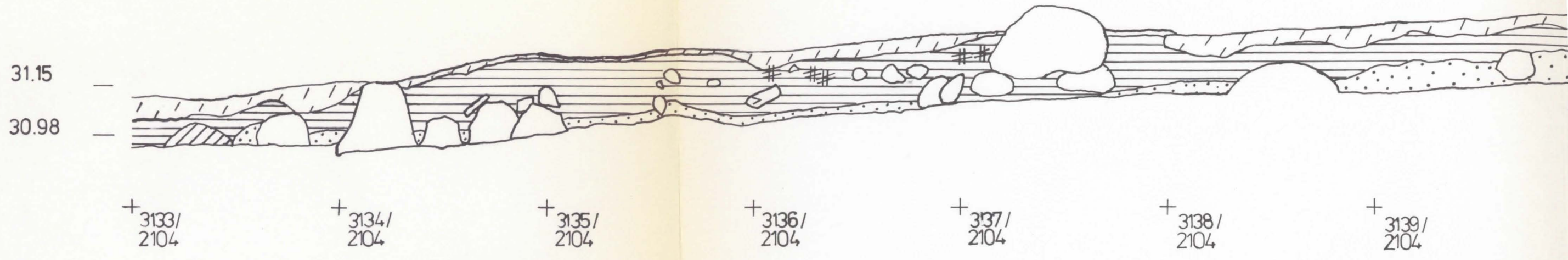

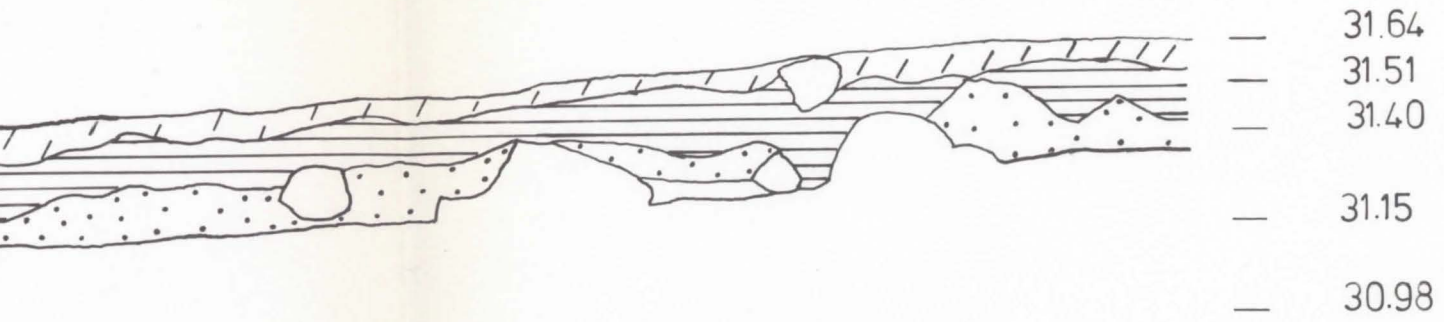
- HARMAAKSI VÄRJÄYTTYNYT HIEKKA
- VAALEA HIEKKA
- NOKIMAA
- KIVI
- HIEKKAKIVILAAKA
- HIILENSIRUJA
- KANTO, JUURET
- PALANEIDEN LUUSIRUJEN KESKITTYMÄ 3. KRS.
- KERAMIKKAKESKITTYMÄ 3. KRS.
- KORKEUS M.P.Y.

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 alue A	
KARTTA 5	Rek.n:o 1:102
Taso 3	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
Kp 31,81 m m.p.y.	MK 1: 20
Piirt. Jukka Palm	
20.2.1996 Kristiina Korkeakoski-Väisänen	

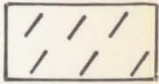
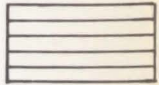
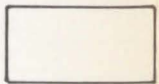
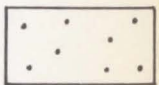
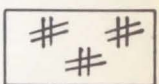
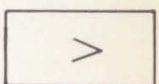
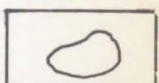
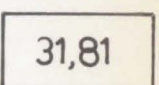

+ 3139 / 2104   + 3140 / 2104   + 3141 / 2104   + 3142 / 2104

- NOKIMAA
- HUMUS
- HARMAAKSI VÄRJÄYTTYNYT HIEKKA
- KALLIO
- VAALEA HIEKKA
- HIILENSIRUT
- HIEKKAKIVI
- KIVI
- 31,81 KORKEUS M.P.Y.

LIETO VANHALINNA AITTAMÄKI 1995 alue A	
KARTTA 6	Rek.n:o 1:102
NW- ja NE-profiili	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
Kp 31,81 m m.p.y.	MK 1: 20
Piirt. Elif Laaksonen	
20.2.1996 Kristiina Korkeakoski-Väisänen	